



Edukacja antydiskryminacyjna TU, Edukacja globalna TERAZ

**łączenie perspektyw
antydiskryminacyjnej i globalnej
w edukacji formalnej i pozaformalnej**

scenariusze lekcji

SZKOŁA

RÓWNOŚCI



**TOWARZYSTWO
EDUKACJI
ANTYDISKRYMINACYJNEJ**

Miejsce, w którym nie ma wojny, czyli dlaczego trzeba budować bezpieczny świat dla wszystkich ludzi

1. **Temat:** Miejsce, w którym nie ma wojny, czyli dlaczego trzeba budować bezpieczny świat dla wszystkich ludzi

2. **Czas trwania lekcji:** 90 minut

3. **Krótki opis scenariusza:** Proponowane zajęcia dotyczą wojny i pokoju oraz problemu uchodźców. Scenariusz ma uświadomić uczniom, że losy uchodźców i uchodźczyń z Syrii przypominają losy osób, które przeżyły II wojnę światową.

4. **Autorka:** Aleksandra Lewandowska

5. **Poziom edukacyjny:** klasy I–III – edukacja wczesnoszkolna,
klasy IV–VIII – szkoła podstawowa

6. **Słowa/Pytanie kluczowe:** Gdzie czujemy się bezpiecznie i dlaczego?

7. **Przedmiot:** Etyka

8. **Związek z podstawą programową:**
 - Zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego z 28.07.2012 roku z późniejszymi zmianami, z 30.05.2014 *Podstawa programowa edukacji wczesnoszkolnej w zakresie etyki*, I etap edukacyjny: klasy I–III
 - 11.1 [uczeń] rozumie, że ludzie mają równe prawa, niezależnie od tego, gdzie się urodzili, jak wyglądają, jaką religię wyznają, jaki mają status materialny; okazuje szacunek osobom starszym;
 - 11.2 zastanawia się nad tym, na co ma wpływ, na czym mu zależy, do czego może dążyć, nie krzywdząc innych; stara się nieść pomoc potrzebującym;
 - 11.7 przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (grzecznie zwraca się do innych, współpracuje w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych (grzecznie zwraca się do innych, ustępuje osobom starszym miejsca w autobusie, podaje upuszczony przedmiot itp.);
 - Zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego z 14.02.2017 roku *Podstawa programowa edukacji wczesnoszkolnej w zakresie etyki*, I etap edukacyjny: klasy I–III
 - 1.2 [uczeń] odkrywa wolność jako wartość przypisaną osobie, także osobie w jego wieku;
 - 1.3 dostrzega, że granice jego wolności wytycza godność i dobro innych osób, np. z kręgu rodziny, klasy, rówieśników;
 - 1.7 odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo;
 - 1.8 ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot;
 - 1.9 określa, co jest dobre, a co jest złe w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania;
 - 2.3 wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie;

klasy IV–VIII

Etyka

I. Elementy etyki ogólnej. Uczeń:

- 1) zna, rozumie i stosuje pojęcia niezbędne do opisu przeżyć i działań moralnych:
 - a) posługuje się pojęciami niezbędnymi do charakterystyki działania w aspekcie jego moralnej oceny: decyzja, czyn, sprawczość, konflikt, problem, podmiot działania (autor, sprawca), adresat działania, intencja działania, motyw działania, treść działania, skutek (konsekwencja), okoliczności działania,
 - b) rozpoznaje i nazywa wybrane emocje oraz uczucia: radość, smutek, strach, wstręt, zdziwienie, gniew, akceptacja, duma, miłość, nienawiść, przyjemność, przykrość, poczucie szczęścia, poczucie wstydu, poczucie winy, zazdrość;

9. Cele lekcji:

Po lekcji uczeń/uczennica:

- dostrzega cechy wspólne łączące uchodźców z Syrii z uchodźcami z czasu II wojny światowej;
- zauważa negatywne strony konfliktów zbrojnych;
- swobodnie wypowiada się na tematy dotyczące marzeń i lęków dzieci żyjących w państwach, w których panuje pokój oraz tych, w których toczą się konflikty zbrojne;
- potrafi zgodnie współpracować w grupie.

10. Metody i formy pracy:

- praca zespołowa
- praca z filmem
- burza mózgów
- praca plastyczna

11. Materiały dydaktyczne:

- opowiadanie *Szacunek, czyli udko kurczaka* z książki *12 ważnych opowieści. Polscy autorzy o wartościach*, Wydawnictwo Publikat S.A., Poznań 2014 (dla młodszych uczennic i uczniów) lub film *Harry i Ahmed*, <https://www.youtube.com/watch?v=93g5nae1L54> (dla starszych uczennic i uczniów),
- sylwetki chłopców lub dziewczynek,
- kredki, pudełka, rolki po papierze toaletowym, patyczki, klej, sznurek, taśma klejąca, farby;

12. Przebieg lekcji:

- a. Zaprosz uczennice i uczniów do przeczytania opowiadania *Szacunek, czyli udko kurczaka* lub obejrzenia filmu *Harry i Ahmed* (w zależności od grupy wiekowej) (**5 minut**)
- b. Poproś, aby uczennice i uczniowie wzięli udział w burzy mózgów i wymienili, co łączy obu bohaterów filmu, a następnie zapisz propozycje na tablicy (**5 minut**)
- c. Daj uczennicom i uczniom po dwie sylwetki chłopców lub dziewczynek – na koszulce jednego jest napis „pokój”, na koszulce drugiego „wojna”. Poproś, aby

dzieci pokolorowały postaci, a w dymkach nad ich głowami wypisały lub narysowały o czym myśli bądź marzy dziecko w czasie pokoju i jakie myśli lub marzenia ma dziecko, którego dzieciństwo przypada na czas wojny (czego się boi? co je martwi?). Po zakończeniu obejrzyjcie wspólnie prace uczennic i uczniów. Poproś autorki i autorów prac, by wypowiedzieli się na ich temat, a następnie dokonajcie porównania i wyszukajcie podobieństwa i różnice między dziećmi mieszkającymi w kraju, w którym panuje wojna albo pokój **(15 minut)**.

- d. Zapytaj uczennice i uczniów, czy na świecie jest dużo, czy mało wojen. Podziel uczennice i uczniów na grupy i zaproponuj, aby każda z grup zbudowała makietę placu zabaw, na którym mogłyby się wspólnie bawić wszystkie dzieci. Ten plac zabaw byłby bezpiecznym miejscem dla wszystkich dzieci, bez względu na to, skąd pochodzą i jakie mają doświadczenia. Nie jest potrzebne zaproszenie – można przyjść i pobawić się wspólnie z innymi dziećmi, nawet jeśli jeszcze się nie znacie. **(40 minut)**
- e. Po zakończonej pracy zachęć grupy do obejrzenia nawzajem swoich placów zabaw i opowiedzenia, jakie urządzenia się tam znajdują i w co można się na nich bawić. **(15 minut)**
- f. Na zakończenie poproś, aby dzieci usiadły w kole i korzystając z kostki niedokończonych zdań, dopowiedziały – w zależności od tego, co wyrzucą na kostce:
- „Mam nadzieję, że...”,
 - „Chciałbym/chciałabym, żeby...”,
 - „Zaskoczyło mnie...”,
 - „Nigdy więcej...”,
 - „Nie wiedziałem/wiedziłam, że...”,
 - „Nie chciałbym/chciałabym, żeby...”
- (10 minut)**

13. Komentarz metodyczny:

Podczas proponowanej lekcji poruszony zostanie trudny temat, jakim jest wojna. Warto podkreślić, że mimo wojny dzieci mają takie same potrzeby i pragnienia. Jeśli wiesz, że w klasie są osoby z takim doświadczeniem, zastanów się, czy realizowanie tej lekcji jest właściwe.

Opowiadanie jest skierowane do młodszej grupy wiekowej, natomiast film jest przeznaczony dla starszych uczennic i uczniów. Zaproponowany film jest dość skomplikowany i wymaga omówienia, jak również zaopiekowania się emocjami, jakie może wywołać. Dlatego obserwuj bacznie uczennice i uczniów podczas projekcji. Wy tłumacz, jeśli trzeba, trudne słowa, sytuację itd.

Prosząc uczennice i uczniów o omówienie uzupełnionych portretów, warto odnosić się w równym stopniu do podobieństw, jak i do różnic, tak aby nie wzbudzać poczucia litości, ale raczej empatię wobec trudnej sytuacji innych dzieci na świecie.

Stworzenie bezpiecznego miejsca dla wszystkich dzieci (tu w postaci placu zabaw, ale możesz też mówić o szkole lub innym miejscu) jest kluczowe dla „odczarowania” sytuacji oraz pokazania, że wszyscy ludzie są równi, bo mają takie same potrzeby i marzenia. Podkreśl to, podsumowując lekcję.



Publikacja jest częścią serii Szkoła Równości.

© Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej



Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej
ul. Kłopotowskiego 9/31, 03-718 Warszawa

tel: 535 559 557

e-mail: biuro@tea.org.pl



Publikacja jest współfinansowana w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.



Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY 3.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2017. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej. Treść licencji jest dostępna na stronie <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl>.